

Møte fredag den 24. november kl. 11.10

President: J o r u n n R i n g s t a d

D a g s o r d e n (nr. 8):

1. Innstilling fra justiskomiteen om lov om vaktvirksomhet (Innst. O. nr. 20 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 54 (1999-2000))
2. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i offentlighetsloven og enkelte andre lover (Innst. O. nr. 21 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 56 (1999-2000))
3. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endring i lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter (Innst. O. nr. 11 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 80 (1999-2000))
4. Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) (gjennomføring av artikkel 12 i rådsdirektiv 1999/35/EF) (Innst. O. nr. 17 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 65 (1999-2000))
5. Referat

S a k n r . 1

Innstilling fra justiskomiteen om lov om vaktvirksomhet (Innst. O. nr. 20 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 54 (1999-2000))

Presidenten: Etter ynske frå justiskomiteen vil presidenten føreslå at debatten blir avgrensa til 45 minutt, og at taletida blir fordelt med 10 minutt til Senterpartiet og 5 minutt til kvar av dei andre gruppene.

Vidare vil presidenten føreslå at det ikkje blir gitt høve til replikkar etter dei enkelte innlegga, og at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

Det er vedteke.

Tor Nymo (Sp) (ordfører for saken): I proposisjonen fremmes forslag til ny lov om vaktvirksomhet som vil erstatte lov om vaktvirksomhet av 13. mai 1988 nr. 29. Hovedformålet med lovforslaget er å øke kvaliteten på vektertjenestene, bedre den offentlige kontroll og styrke rettssikkerheten for de som kommer i kontakt med vekterne. Hovedtrekkene i tidligere lov foreslås videreført.

Høringsinstansene er, med få unntak, positive til forslagene i innstillingen. Det er imidlertid innvendinger i forhold til innskjerping av hundebruk, utvidet plikt for vekterne til å legitimere seg og grenseoppgangen mellom politiets og vaktsselskapenes oppgaver. Det er en enstemmig komitee som står bak innstillingen.

Komiteen er enig i at også statlige og kommunale virksomheter som tilbyr vaktjenester i konkurranse med private vaktsselskaper, bør omfattes av loven, og støtter også en videreføring av gjeldende praksis når det gjelder livvaktjenester, slik departementet legger opp til. Komiteen slutter seg for øvrig til at slik virksomhet fra vaktsselskapene betegnes som ledsagertjeneste.

Ansvar for godkjenning og kontroll med vaktsselskapene skal etter komiteens mening legges til politimestre. Komiteen støtter departementets syn om at vilkårene for å få tillatelse bør skjerpes, og at alle tillatelser skal gis til foretak og ikke til enkeltpersoner som i dag.

Komiteen er enig i at kravet om tilfredsstillende vandel opprettholdes, og har merket seg at dagens regelverk ikke fanger opp tilfeller hvor vekterne begår kriminalitet under ansettelsesperioden, og at departementet mener regler som gir adgang til etterfølgende vandelskontroll, bør gis ved forskrift. Komiteen ber departementet utarbeide forskrifter som sikrer en vandelskontroll også etter tilsetning, eventuelt ved at kontrollen foretas i forbindelse med den årlige rapporteringen. Hvis vekterne er sikret i alvorlige straffbare handlinger, må arbeidsgiver etter komiteens mening kunne varsles spesielt om dette. Komiteen ber om en tilbakemelding til Stortinget om hvordan intensjonen om regelmessig vandelskontroll og varsling om straffbare handlinger vil bli ivarettatt.

Komiteen er opptatt av at det er et godt og tilfredsstillende utdanningstilbud til vekterne, og er enig med utvalget i at tilbud om vekterutdanningen i større grad bør være et offentlig ansvar. Komiteen har også merket seg at dette spørsmålet vil bli tatt opp med kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. I den forbindelse ber komiteen departementet vurdere om et tilfredsstillende utdanningstilbud kan organiseres og gjennomføres av Politihøgskolen på en slik måte at Politihøgskolen har det faglige ansvaret for utviklingen av kursene, og at det eventuelt blir tilbudt som oppdragsvirksomhet fra Politihøgskolen til vaktsselskapene.

Etter komiteens mening bør vekterne medbringe legitimasjon, og legitimasjon skal fremvises for politiet når det forlanges. Det samme gjelder overfor person som det er grepet inn overfor. Legitimasjonskortene skal inneholde opplysninger om selskap, stilling, ansettelsesnummer og navn. Komiteen har merket seg innvendinger fra vaktsselskapene mot legitimering bl.a. på grunn av økt fare for trusler og represalier, og har forståelse for ønsket om å bedre sikkerheten for vekterne. Komiteen mener derfor det kan være behov for økt strafferettslig vern for vekterne, og viser til merknadene under pkt. 2.13 i innstillingen.

Komiteen er enig med utvalget og departementet i at adgangen for vaktsselskapenes ansatte til å bære skytevåpen bør opphøre, og viser til den restriktive holdning til bevæpning som også gjelder i politiet. Komiteen har også merket seg at det ikke er kommet innvendinger fra bransjen til endringen.

Komiteen peker på at opprettholdelse av offentlig ro, orden og sikkerhet er en politioppgave. Vaktsselskapene fyller imidlertid en viktig funksjon i forhold til å medvirke til å skape sikkerhet og trygghet i samfunnet. I samarbeid med politiet vil de således være et nyttig supplement.

Komiteen er opptatt av å klargjøre ansvarsfordelingen mellom politi- og lensmannsetaten og vaktsselskapene og er enig i at politiloven gir gode retningslinjer for en slik klargjøring. Vi har lagt stor vekt på folks rett til trygghet og mener at det er naturlig at nye tjenester oppstår for å dekke et slikt økende behov.

Komiteen ser et økende behov for sikkerhetstjenester i private hjem, f.eks. ved innbrudd. En ser at det kan være en glidende overgang mellom «utrykning ved innbrudd» og «utrykning ved innbrudd og voldsutøvelse/husbråk». Komiteen ber departementet følge utviklingen på dette området nøye og eventuelt komme tilbake med forslag til et klarere definert skille mellom politi- og vaktoppgaver dersom den faktiske utviklingen skulle gjøre det nødvendig.

Komiteen understreker at en viktig premiss for ethvert lovbud på dette området, må være at befolkningens behov for trygghet for liv, helse og privat eiendom sikres.

Til slutt: Komiteen viser til at departementet i proposisjonen slår fast at politiet ikke har hatt tilstrekkelige ressurser til å utøve tillatelses- og kontrollfunksjonen på en tilfredsstillende måte, og at lovforslaget legger opp til å styrke kontrollfunksjonen. Det er anslått et behov for minst fem nye stillinger hos godkjenningmyndighetene for å få den ønskede opptrapping av dette arbeidet. Komiteen mener det er viktig at intensjonene med de lovendringer som nå foretas, blir ivaretatt. Komiteen forutsetter derfor at departementet følger opp forslaget i de årlige budsjettene.

Helt til slutt tillater jeg meg å be om at Stortinget slutter seg til innstillingen.

Jan Petter Rasmussen (A): Med bakgrunn i saksordførers gjennomgang og enstemmigheten i saken er det nødvendig for meg å si særlig mye.

Jeg vil imidlertid knytte noen kommentarer til det vanskeligste og prinsipielt viktige i denne proposisjonen, nemlig grensdragningene mellom politiets og vaktsekskapenes virksomheter. Det er viktig å slå fast – som Justisdepartementet gjør – at opprettholdelse av offentlig ro og orden og sikkerhet er en politioppgave, og at rettsåndheving i organiserte former er en offentlig oppgave.

I dagens samfunn er det likevel åpenbart at vaktsekskapene fyller en viktig oppgave ved å medvirke til å skape trygghet og sikkerhet i samfunnet. Med andre ord: Vaktsekskapene er et viktig og nyttig supplement til politiet. Jeg vil understreke at vaktsekskapenes virksomhet må basere seg på et samarbeid med politiet til beste for begge parter.

Ut fra Vaktvirksomhetslovutvalgets gjennomgang er det forståelig at utvalget ikke fant det mulig nå å formulere en lovregel som kan gi helt klare grenser for hva som er politiets oppgaver, og hva som er vaktsekskapenes oppgaver. Men det er viktig å slå fast at politiloven § 26 om forbud mot privat rettsåndhevelse fortsatt skal brukes som utgangspunkt når det gjelder å trekke opp en grense for hva vaktsekskapene skal kunne gjøre, noe som også har bred støtte i høringsuttalelsene.

De aller fleste av de områder vaktsekskapene utfører tjenester på, er uproblematisk. Gråsoner finnes imidlertid. Eksempler på dette er patruljeringsvirksomhet eller tilnærmet patruljevirkosomhet og utrykninger ved husbråk eller innbrudd. De såkalte livvaktjenestene kan også være problematiske. Utviklingen og praktiseringen når det gjelder disse tilfellene, må følges nøye. Derfor er det meget viktig at det er en samlet komite som ber departe-

mentet følge utviklingen nøye og om nødvendig komme tilbake med forslag om et klarere definert skille mellom politiets og vaktsekskapenes oppgaver.

Når det gjelder uniformering, er det viktig å slå fast at det skal være en synlig forskjell mellom uniformen til en polititjenestemann eller -kvinne og uniformen til en som utfører vaktvirksomhet. Ingen må være i tvil om hvorvidt en har med politi eller vektere å gjøre.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Det er viktig med sikkerhet og følelsen av trygghet i samfunnet. Det er klart at gjennom den utviklingen som har skjedd i samfunnet i den senere tid, er det blitt behov for ytterligere tjenester. Det viser seg ved at vi pr. i dag har 6 500 vektere rundt omkring i landet, og at det er en omsetning innenfor denne bransjen på 3 milliarder kr. Det betyr at vi må følge dette på en slik måte at vi har kontroll både med utviklingen, med dens omfang og med de kvaliteter som er knyttet til vektervirksomheten.

Det er forskjell på politi og vektere, og det skal det være. Politiet er bemyndiget til å bruke makt, det er ikke vekterne. Politiet har den primære justismyndighet i det daglige og skal håndheve lovreglene. Vektere har ingen justismyndighet, men er et supplement til politiet med tanke på sikkerhet og kontroll. Politiet er den offentlige allemannsgarantisten for sikkerhet og trygghet. Vektere utgjør et privat tilbud der sikkerhet og vakttjenester kan kjøpes.

Det er nødvendig å holde fast ved politiloven § 26, som nedlegger forbud mot privat rettsåndhevelse. Derfor er det viktige ting som fastslås i den innstilling som vi i dag skal vedta i forhold til lov om vaktvirksomhet. Det er fra saksordførers side gitt en god gjennomgang av det som går på de enkelte ting, og jeg føler ikke spesielt behov for å kommentere så mange av disse. Jeg vil bare ganske enkelt gi uttrykk for at det er vesentlig at det er politimestrene som foretar godkjenningen av vaktsekskapene, at det stilles krav både til alder, vandel og skikkethet og ikke minst at vaktsekskapene pålegges å ha en ansvarsforsikring for sin virksomhet.

Når det gjelder kontrollen med vaktsekskapene, tror vi at den vil bli ivaretatt ved at det etableres en rapporteringsordning, slik som det er nevnt i det som allerede ligger på bordet.

Når det gjelder krav til ansatte, har representanten Nymo gått gjennom det. Jeg skal ikke si noe mer, men bare avslutte med at det er vesentlig, også i forhold til de ansatte i vaktsekskapene, at vi får et forslag til et bedret strafferettslig vern for disse.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 1. (Votering, sjå side 116)

S a k n r . 2

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i offentlighetsloven og enkelte andre lover (Innst. O. nr. 21 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 56 (1999-2000))

Presidenten: Etter ønske frå justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir avgrensa til 45 minutt, og at taletida blir fordelt med 10 minutt til Kristeleg Folkeparti og 5 minutt til kvar av dei andre gruppene.

Vidare vil presidenten foreslå at det ikkje blir gjeve høve til replikkar etter dei enkelte innlegga, og at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

Første talar er Finn Kristian Marthinsen, som har ordet på vegner av ordførar for saka, Åse Wisløff Nilssen, som er medlem av Lagtinget.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Ot.prp. nr. 56, som vi nå behandlar, er en oppfølging av St.meld. nr. 32 for 1997-98 og Innst. S. nr. 21 for 1998-99 om offentlighetsprinsippet i forvaltningen, som vi behandlet i november 1998.

Som nevnt har Åse Wisløff Nilssen vært saksordfører, og på vegne av henne vil jeg framføre saksordførers innlegg.

Prinsippet om offentlighet i forvaltningen er en viktig forutsetning for et demokratisk samfunn. Det offentlige forvaltningsapparatet er opprettet for å tjene fellesinteressene i samfunnet og samtidig interessene til den enkelte borger. Men på samme tid er dette apparatet gitt fullmakter til over et vidt spekter å gripe inn i rettssfæren og andre vitale interesser hos det enkelte private rettssubjekt. Som samfunnsborgere skal vi kunne kjenne oss trygge på at det offentlige følger spillereglene. Det må også legges til rette for et aktivt og opplyst ordskifte, basert på tilgang til informasjon.

Det offentlige har en særskilt plikt til å representere og forsvare de interessene som den enkelte har i forhold til både storsamfunnet og andre grupper som danner rammer om livet til den enkelte borger.

Åpenhet i forvaltningen skal bidra til at enkeltpersoner og allmennheten kan få innblikk i virksomheten og ta opp kritikkverdige forhold. Prinsippet om offentlighet styrker rettssikkerheten og skaper mulighet for kontroll med at lover og annet regelverk følges under utøvelse av offentlig myndighet.

Da Stortinget behandlet stortingsmeldingen om offentlighetsprinsippet i forvaltningen, var det klart at Regjeringen måtte komme tilbake med forslag i to omganger. Mange av de spørsmål som ble tatt opp i meldingen, krever nærmere utredning, og et lovutvalg som er oppnevnt, har frist til 1. juli 2002 med å avgi sin utredning. Komiteen forutsetter at Regjeringen påskynder arbeidet med å følge opp meldingen videre.

De viktigste endringene som kommer i denne odelsingsproposisjonen, er bl.a. en utvidelse av dokumentbegrepet for å kunne fange opp den teknologiske utviklingen. Samtidig er det gitt en fullstendig definisjon av begrepet «dokument» både i offentlighetsloven og arkivloven, for at ingen skal være i tvil om hva som menes. Jeg siterer: «dokument: en logisk avgrenset informasjonsmengde som er lagret på et medium for senere lesing, lytting, framføring eller overføring».

Selve journalføringsplikten blir nå lovfestet i offentlighetsloven for å synliggjøre hvor viktig dette er for offentlighetsprinsippet. Forvaltningsorganene skal føre journal etter bestemmelsene i arkivloven med forskrifter. Komiteen er opptatt av at arkivloven og arkivlovens forskrifter om journalføring ikke må svekke de intensjoner som ligger i offentlighetsloven. Komiteen ser det som så viktig at vi har bedt om en redegjørelse om de problemstillingene som knytter seg til offentlighetsprinsippet og reglene om journalføring.

Da den nye kommuneloven kom, og kommunen ble betraktet som ett forvaltningsorgan, førte det til en unødvendig vid hjemmel for unntak fra offentlighetsprinsippet. Det blir nå rettet opp ved at det vedtas at saksframlegg med vedlegg som blir gitt til et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ, skal være offentlig.

Komiteen mener det er viktig med offentlig debatt i forkant av den politiske behandlingen av en sak, uavhengig av om det skal fattes endelig vedtak eller ikke.

Det skal også gis mulighet til å reservere seg fra å få navnet sitt på søkerlister. Bestemmelsen utformes slik at forvaltningen har adgang, men ingen plikt til å unnta opplysninger fra offentligheten. Søkeren selv må anmode om å unntas offentlighet. Det skal imidlertid framgå av søkerlisten hvor mange søkere det har vært til stillingen, og hvilket kjønn disse representerer.

Som det framgår av merknadene, har komiteen veid for og imot nettopp denne begrensningen av offentlighet ved bl.a. å peke på kontrolleffekten i reglene om partsinnsyn i ansettelsessaker. Dette er viktig for å kunne kontrollere at det ikke foretas utenforliggende eller usaklige hensyn ved ansettelser i det offentlige. Videre peker komiteen på at det ikke bør opplyses i utlysningsteksten at søker kan velge om navnet skal føres opp på den offentlige søkerlisten. Ved å bruke unntak fra offentlighet når det gjelder navn, kan det også bli aktuelt å bruke mer offentlighet – noe den aktuelle søker bør gjøres kjent med før søknadsfristen går ut.

SNDs virksomhet skal i utgangspunktet omfattes av offentlighetsloven, samtidig som det gjøres unntak for enkelte deler av SNDs virksomhet.

Komiteen vil understreke at det prinsipielle utgangspunktet bør være at all offentlig forvaltning skal følge offentlighetslovens bestemmelser. Komiteen har imidlertid forståelse for at det også kan være behov for å unnta deler av SNDs virksomhet, bl.a. i forbindelse med forretningsmessige forhold.

Til slutt kan nevnes at komiteen er tilfreds med at det skal komme klart fram i offentlighetsloven § 1 at det også gjelder regler om dokumentoffentlighet for Stortinget. Det er en oppfølging av at Stortinget i juni 2000 vedtok egne regler om dokumentoffentlighet for Stortinget og Stortingets organer. Dermed er epoken for generelt å unnta Stortinget fra offentlighetsprinsippet over.

Jan Petter Rasmussen (A): Den saken vi behandler i dag, er annen etappe i gjennomføringen av de føringer som ble lagt ved behandlingen av St.meld. nr. 32 om offentlighetsprinsippet i forvaltningen.

Første del behandlet vi da Stortinget før ferien vedtok regler om offentlighet for Stortinget og dets organer, noe som for øvrig foreslås presisert i offentlighetsloven § 1. Tredje del vil komme når Stortinget får seg forelagt de saksfelt som trenger ytterligere utredning fra Regjeringens side. Denne etappevis behandling i Stortinget som gjør at vi slipper å vente på hele lovrevisjonen, viser at Regjeringen tar offentlighetsloven og offentlighetsprinsippet på alvor.

Jeg er tilfreds med at vi nå slår fast at SND i utgangspunktet skal underlegges offentlighetsloven. For den delen av virksomheten som fremdeles kan unntas, vil jeg presisere at meroffentlighet hele tiden må vurderes. Det er interessant å registrere den holdningsendring som er skjedd i SNDs ledelse siden høringsrunden, ved at de nå selv er enig i dagens forslag.

Når det gjelder øvrige offentlig eide selskaper og selskaper som staten har eierandeler i, vil denne type selskaper bli vurdert i neste runde. Allerede nå vil vi fra Arbeiderpartiets side presisere at organisasjonsform i seg selv ikke skal være avgjørende for retten til innsyn.

Et viktig steg som tas, er at loven nå tilpasses den teknologiske utviklingen ved at informasjon som lagres på annen måte enn på det tradisjonelle papirdokumentet, også blir omfattet av loven.

Journalføringsplikten slås nå fast i offentlighetsloven. Vi tar på alvor de innvendinger som Norsk Presseforbund og Norsk Redaktørforening kommer med og ber derfor om en redegjørelse om problemstillingene rundt offentlighetsprinsippet og selve reglene for journalføringen. I den forbindelse kan det bemerkes at Stortingets familie-, kultur og administrasjonskomite i disse dager behandler St.meld. nr. 22 for 1999-2000 om arkiv, bibliotek og museum i en IKT-tid. Og det de gjør der, samsvarer egentlig med det vi sier. Så får vi se når vi får en ny runde på dette.

Representanten Finn Kristian Marthinsens begrunnelse for å gi søkere til offentlige stillinger en rett til å reservere seg mot å bli satt opp på offentlige søkerlister, deler jeg fullt ut. Det er viktig å peke på den rett den enkelte selv gjennom forvaltningsloven har til å få innsyn i den aktuelle ansettelsessaken.

De øvrige forhold i denne saken er tatt opp av Finn Kristian Marthinsen og trenger ikke undergis ytterligere kommentarer.

Under mitt innlegg for temmelig nøyaktig to år siden, da vi behandlet offentlighetsprinsippet, la jeg stor vekt på regelen om meroffentlighet. Det vil jeg gjenta nå. Det skal vurderes om et dokument helt eller delvis skal kunne offentliggjøres selv om dokumentet i utgangspunktet kan unntas fra offentlighet. Dette er i virkeligheten en plikt for forvaltningen til å vurdere meroffentlighet. Jeg tror fortsatt at det for mange ansatte i den offentlige forvaltning som til daglig besitter stillinger der de skal vurdere om et dokument er offentlig eller ikke, trengs en styrking av holdningene til offentlighetsprinsippet og bedre kjennskap til offentlighetsloven. På de områdene Stortinget nødvendigvis fortsatt må vente en tid før eventuelle lovrevisjoner kan vedtas, er det

spesielt viktig at meroffentlighet praktiseres i tiden framover.

Jørn L. Stang (Frp): Offentlighetsloven berører mange sider, men den har spesielt interesse for presse og media, som skal opplyse og orientere leserne og allmennheten på en objektiv og nøytral måte. Stat, fylker og kommuner arbeider på oppdrag fra helt alminnelige mennesker. Følgelig bør helt alminnelige mennesker ha en slags rett til å vite hva politikere og byråkrater stiller med på deres vegne, og på hvilken måte deres skattepenger forvaltes.

Statens nærings- og distriktsutviklingsfond er lagt under offentlighetsloven, som fører til mer åpenhet rundt institusjoner som forvalter store pengebeløp – ja milliardbeløp. I dag er SND tuftet på Distriktenes Utbyggingsfond, Industrifondet, Småbedriftsfondet og Den Norske Industribank A/S. Når man kan være medlem av et styre og få et lån på flerfoldige millioner kroner til ymse prosjekt, sier det seg selv hvor viktig det er at offentligheten har mulighet til å få innsyn. Derfor er det viktig at alle opplysninger kommer på bordet når det drives butikk på vaklevorent fundament. Utviklingsmidler har i tidligere tider forsvunnet i konkurser, gjeldssaneringer, avviklinger og til selskaper med elendig styring. All offentlig forvaltning skal følge offentlighetslovens bestemmelser, som betyr større innsyn i statsforetak.

Medienes interesse for innsyn i departementenes saksdokumenter har økt betraktelig de siste årene. Av de 50 000 saksdokumentene som mediene bad om i fjor, ble rundt 8 000 unntatt offentlighet.

Reaksjonene på at det innføres gebyrer for ulike kopier av dokumenter, skaper reaksjoner, spesielt hos mediene, som er storforbrukere av slike dokumenter. Fremskrittspartiet mener det er riktig at avskrift og utskrift eller kopi av dokumenter i utgangspunktet skal være vederlagsfritt. Der det blir ekstrakostnader ved kopiering av lydbånd, film, videofilm og øvrige audiovisuelle medier, skal betaling etter vår oppfatning skje til kostpris og ikke noe annet.

Det er maktpåliggende å sørge for at tilgang på ny teknologi ikke begrenser dagens innsynsmuligheter basert på offentlighetsloven. Nå er det overhodet ikke meningen at eksempelvis NSB skal unntas fra å melde fra om uhell og nestenulykker til Jernbanetilsynet fordi offentlighetsloven gjør at mediene får tilgang til rapporten. Det vil være det samme som å bryte loven og intensjonene bak den.

Tidligere har det ikke vært mulig å få vite hvordan enkelte bomselskap bruker og brukte de tvungent innkrevde pengene fra bilistene. De har nektet allmennheten å kikke dem nærmere i kortene. Bompengeselskaper kan ikke nekte publikum innsyn når senere avsløringer viser at 10 pst. av pengene gikk til bare å drive stasjonene, og ikke til nye veiprosjekter som forutsatt.

Å bruke andre lover, som arkivloven, for å begrense mulighetene som offentlighetsloven gir, er helt urimelig. Forskrifter om journalføring i arkivloven skal ikke svekke intensjonene om åpenhet, som er gitt i offentlighetslo-

ven, og som Fremskrittspartiet mener er et særs viktig prinsipp.

Tor Nymo (Sp): Prinsippet om offentlighet i forvaltningen er en viktig forutsetning for et demokratisk samfunn. Nå er det engang slik at vi som lovgivere må og skal ha en beredskap i forhold til behovet for endringer. Dette er også tilfellet når det gjelder offentlighetsloven.

I St.meld. nr. 32 for 1997-98 tok sentrumsregjeringen opp en rekke spørsmål om offentlighetsprinsippet i forvaltningen. Prinsippene i meldingen fikk i all hovedsak tilslutning i Stortinget. En viktig problemstilling i forbindelse med denne meldingen er offentlighetsloven i forhold til offentlig eide selskaper. Komiteen har understreket at valg av organisasjonsform ikke i seg selv skal påvirke retten til innsyn i offentlig eid virksomhet.

I Senterpartiet er vi tilfreds med at det skal komme klart fram i offentlighetsloven § 1 at det også gjelder egne regler om dokumentoffentlighet for Stortinget. Ved behandlingen av St.meld. nr. 32 for 1997-98 sa komiteen bl.a. at det var viktig at reglene om journalføring tilpasses den elektroniske utviklingen. Det er derfor all grunn til å være tilfreds med at departementet nå foreslår å gjøre loven teknologinøytral.

Norsk Presseforbund og Norsk Redaktørforening har gitt uttrykk for at det er foretatt en innskrenkning av offentlighetsprinsippet gjennom arkivlovens forskrift. Komiteen ønsker ikke at arkivloven og arkivlovens forskrifter om journalføring skal svekke de intensjoner som ligger i offentlighetsloven. Dette har komiteen synliggjort også ved å be departementet komme tilbake til Stortinget og redegjøre for de problemstillinger som knytter seg til forholdet mellom offentlighetsprinsippet og reglene om journalføring.

Til slutt: I Senterpartiet er vi tilfreds med at departementet nå følger opp flertallets syn i Innst. S. nr. 21 for 1998-99, om at SNDs virksomhet som utgangspunkt skal omfattes av offentlighetsloven. Komiteen vil understreke at det prinsipielle utgangspunktet bør være at all offentlig forvaltning skal følge offentlighetslovens bestemmelser. Komiteen har imidlertid forståelse for at det også kan være behov for å unnta deler av SNDs virksomhet, bl.a. i forbindelse med forretningsmessige forhold.

Ågot Valle (SV): Som saksordføreren gjorde greie for, er det slik at når offentlighetsloven igjen diskuteres i Stortinget, er det for å følge opp de vedtak som er gjort tidligere. De endringsforslagene som foreligger nå, er i all hovedsak forslag som SV er enig i, og som styrker loven. Det er ett unntak, og det skal jeg komme tilbake til.

Offentlighetsloven er en av bærebjelkene i vårt demokrati. Den skal sikre innbyggerne innsyn i forvaltninga og er en forutsetning for en åpen og levende debatt rundt de beslutningene som skal tas. Den som krever innsyn, skal ha krav på innsyn. Det skal ikke være slik at myndighetene eller byråkratiet etter eget forgodtbefinnende skal avgjøre om folk bør eller ikke bør få vite.

Det er etter vår mening maktapparatet som tjener på å holde folk utenfor debatter og dermed holde avgjørelser og beslutninger i de lukkede rom.

Ut fra denne tankegangen er det også viktig at vi nå med endringene i forhold til lovfesting av journalplikten, ikke lager noe vi *tror* er en forbedring, men som vil være en innskrenkning. Jeg vil bare vise til Sivilombudsmannens refs av Utenriksdepartementet og Forsvarsdepartementet fordi de ikke hadde journalført brev angående Vardø-radaren. Gjennom hardt arbeid fra Bergens Tidende og fra SV ser det nå ut til at praksis skal kunne bli bedre.

De innvendingene som er kommet fra Norsk Presseforbund og Norsk Redaktørforening angående journalføring etter arkivlovens bestemmelser og forskrifter, er viktige. Det er derfor fornuftig når justiskomiteen nå har bedt om at det i løpet av våren 2001 gis en redegjørelse for Stortinget der problemstillingene knyttet til forholdet mellom offentlighetsprinsippet og reglene om journalføring blir belyst.

Når det gjelder den foreslåtte endringa i forhold til søkerlister, vil SV stemme mot den. Vi vil fortsatt ha full åpenhet rundt søkerlistene i forbindelse med offentlige stillinger. Det er ikke minst viktig – og det husker Stortinget sikkert at jeg la veldig stor vekt på siste gang vi diskuterte det – for å ivareta likestilling. I lukkede prosesser er det fremdeles altfor ofte slik at kvinner holdes nede, særlig når kvinner aspirerer til topplederjobber. Og jeg har lyst til å si at dersom noen skal ha noe sagt, så tilkaller man en mann, men dersom man vil ha gjort noe, så tilkaller man en kvinne. Med såpass mye sendretighet som det finnes i det offentlige byråkratiet, mener vi at det bør være flere kvinner i topplederjobbene for å få noe gjort.

For SV er åpenhet viktig, både for muligheten for kvinner til å nå opp og for å hindre ansettelse på politisk grunnlag. Så lenge det foreliggende forslag til lovendring gir forvaltningen adgang til å unnta opplysninger, ligger det en mulighet til å gjøre dette, og det ønsker ikke SV å være med på. Vi vil minne om at forvaltningen på vegne av fellesskapet skal forvalte fellesskapets verdier og ressurser. Det må da også være viktig at allmennheten har adgang til å kontrollere at forvaltningen ansetter de best kvalifiserte personene.

SV vil stemme mot forslaget til § 6 første ledd nr. 4 nytt fjerde og femte punktum og ber om at voteringen blir lagt opp slik at det blir mulig.

Presidenten: Presidenten har merka seg ønsket frå SV når det gjeld voteringa.

Gunnar Kvasheim (V): Sentrumsregjeringen prioriterte arbeidet med offentlighetsmeldingen og la den fram bare et halvt år etter regjeringsskiftet, etter at den hadde ligget i lang tid uten at det ble framdrift i arbeidet under foregående arbeiderpartiregjering.

Etter at offentlighetsmeldingen ble lagt fram, er det tatt mange viktige skritt i retning av større åpenhet. Nye skritt tas i dag, og det generelle inntrykk er at det er en

veldig positiv grunntone i komiteen i forhold til åpenhet – det går fram på en rekke konkrete områder. Det legges opp til at loven skal gjøres teknologinøytral, det skal bli større åpenhet når det gjelder SNDs virksomhet, og en vektlegger at arkivlovens forskrifter for journalføring ikke skal svekke offentlighetslovens intensjoner. Det er meget fornuftig at en legger opp til å få en orientering om denne problemstillingen til Stortinget våren 2001. Gode journaler og god journalføring er helt avgjørende når en skal kreve innsyn, og det at en gjør krav om innsyn gjeldende, er helt avgjørende for å få åpenhet og en god offentlig debatt.

På ett punkt er Venstre uenig med justiskomiteen. Det legges opp til at søkerlister ikke lenger skal være offentlige i den forstand at alle navn skal stå der. Dette er en endring som sentrumsregjeringen ikke la opp til, og jeg registrerer at en enstemmig komite og Senterpartiet og Kristelig Folkeparti er med på dette punktet.

Da offentlighetsmeldingen ble diskutert i Stortinget, var det bare Venstre og SV som stemte imot. Venstre vil også, i likhet med SV, stemme mot i dag. Etter vår mening bør søkerlister til offentlige stillinger inneholde navn på alle som søker. Allmennheten skal ha mulighet til å kontrollere at det ikke tas utenforliggende eller usaklige hensyn ved ansettelse i det offentlige. Ikke bare er det en rett som andre som er part i dette, skal ha, men allmennheten skal være med og sikre at ikke utenforliggende og usaklige hensyn tas. Å søke en offentlig stilling er ingen privatsak. Det har Georg Apenes, som i alle sammenhenger går personvernets ærend, sagt. Dersom stortingsrepresentant Jan Petter Rasmussen søker på stillingen som havnesjef i sin hjemby, er det en offentlig sak, og derfor bør søkerlisten inneholde navn på alle som melder seg i aktuelle sammenhenger. Et eventuelt ubehag ved å stå på søkerlisten til en offentlig stilling har ikke noe med personvern å gjøre. Det er et galt signal til framtidige ledere i forvaltningen om verdien av åpenhet og offentlighet dersom det ikke engang skal være åpenhet rundt søkerlistene. Ufullstendige søkerlister vil oppfordre til journalistikk basert på antakelser, spekulasjoner og rykter. Dette understøttes av at det delvis skal gis opplysninger ved at en opplyser om kjønn. Den unntaksmuligheten som det her åpnes for, vil gjøre at offentlighetsprinsippet når det gjelder søkerlister til offentlige stillinger, vil forvitte.

Det pågår et viktig utredningsarbeid for å få større åpenhet på en del andre områder. Det har foregående talere vist til. Blant annet dreier det seg om innsyn i statsforetak, i kommunale og interkommunale selskaper som omdannes til AS osv., og som dermed løftes ut av det området som reguleres av offentlighetsloven. Venstre er av den oppfatning at det er ansvarsområde og arbeidsoppgaver som skal bestemmes om det skal være innsyn, ikke organisasjonsform. Mens vi venter på at dette utredningsarbeidet skal bli avsluttet – det skal skje i 2002 – er Venstre opptatt av å understreke at statsforetak og andre selskaper har full anledning til å praktisere offentlighetslovens bestemmelser. Og det er viktig at vi politikere gir klare signaler om at det er en forventning.

Vi har hatt en debatt om åpenhet i forhold til NSB. Der mener jeg helt klart at NSB på egen kjøll ville hatt interesse av å vise den publikumsservice som ligger i å gi innsyn i journaler og dokumenter. Og det er mitt ønske at statsråden kan ytre seg om det er aktuelt å sende den type signaler til statsforetak hvor en understreker muligheten for å praktisere offentlighetslovens bestemmelser eller offentlighetsprinsippet, i påvente av at dette utredningsarbeidet skal bli avsluttet.

Så vil jeg til slutt understreke betydningen av det som enkelte har vært inne på: holdningsskapende arbeid og innsikt i loven. Vi vet fra den tiden Venstre var i regjering, at det at man hang opp en «Vær åpen»-plakat i departementet, som gjorde det vanskeligere å praktisere hemmelighold og lettere å være åpen og klargjøre regler og bestemmelser, førte til større åpenhet.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Statsråd Hanne Harlem: Åpenhet i forvaltningen er en viktig forutsetning for et levedyktig demokrati, og Regjeringen legger stor vekt på at forvaltningen skal være så åpen som mulig. På den annen side må også offentlighetsprinsippet avveies mot andre offentlige og private hensyn. Hvordan denne avveiningen skal foretas, kan og bør være gjenstand for en kontinuerlig debatt. Jeg er likevel glad for at det nå er en enstemmig komite – om ikke et enstemmig storting – som står bak både de utvidelsene og de innskrenkningene i offentlighetsloven som nå er foreslått.

Offentlighetsloven ble vedtatt i 1970, og det kan i dag stilles spørsmål ved om loven i tilstrekkelig grad tar høyde for samfunnsutviklingen de siste tiårene. De spørsmål som er stilt både av representanten Stang og av representanten Kvassheim knyttet til ny organisering av offentlig sektor og offentlige myndigheter, understreker nettopp det. Dette er i ferd med å bli utredet av det lovutvalget som ble nedsatt i desember 1999. Dette er et arbeid som også den nåværende regjering prioriterer høyt.

Men også dagens endringer vil bidra til en mer moderne offentlighetslov. Det gjelder særlig endringen av dokumentbegrepet, som medfører at alle lagringsmedier for offentlig informasjon vil omfattes av offentlighetsloven. Spørsmålet om adgangen for søkere til å reservere seg mot å stå på den offentlige søkerlisten er drøftet i Stortinget flere ganger, og det er tunge hensyn i begge retninger. Ved behandlingen av meldingen om offentlighetsprinsippet i forvaltningen gikk et flertall i Stortinget inn for at søkere skulle ha en slik adgang til å reservere seg. På bakgrunn av dette fremmet Regjeringen forslag om en slik reservasjonsadgang. Jeg har lyst til å understreke at det dreier seg om en reservasjonsadgang for enkelte søkere, det dreier seg ikke om et generelt unntak fra offentlighet ved offentlige tilsetninger. Det ble lagt avgjørende vekt på personvern hensyn, det bør være anledning til å søke en offentlig stilling uten at det skal ha negative konsekvenser for ens videre karriere andre steder. Og jeg tror vi må erkjenne at selv om vi skulle ønske at dette var

en fullt ut offentlig sak og helt uproblematisk, så er det slik at det offentlige mister søkere som man ellers kunne fått, fordi realiteten for den enkelte søker er at dersom det blir kjent at han eller hun søker en annen stilling, får vedkommende problemer på sitt nåværende arbeidssted. Men det er viktig å merke seg at bestemmelsen bare gir en adgang til å unnta. Det både kan og vil være tilfeller hvor det er viktigere at offentligheten får vite hvem alle søkerne er, og dermed hvem tilsettingsmyndigheten har valgt mellom, enn å skjerme søkerne fra offentlighetens lys. I slike tilfeller bør dette normalt gjøres kjent for aktuelle søkere før søknadsfristen går ut.

Hvordan dokumenter journalføres, er av stor betydning for praktiseringen av offentlighetsprinsippet. Journalen er et viktig hjelpemiddel for å identifisere de saker en ønsker innsyn i. Jeg har merket meg justiskomiteens ønske om å få en redegjørelse for dette. Dette er et arbeid jeg i samarbeid med kulturministeren vil sørge for blir igangsatt.

Jan Petter Rasmussen (A): Jeg bad om ordet igjen i forhold til innlegget til Gunnar Kvasheim. Jeg tror det er viktig at jeg herfra nå sier at det ikke er noen umiddelbare planer fra min side om å søke havnesjefstillingen i min hjemby, slik at det ikke blir noen spekulasjoner i lokalpressen rundt det.

Jeg la også merke til at Kvasheim sa at grunntonen i det som komiteen nå gjør, er bra, og det er greit å registrere at det er enighet om det meste.

Så til dette med søkerlistene. Jeg trenger ikke utdype begrunnelsen for at vi gjør det vi gjør, annet enn det som justisministeren nettopp sa. Det er jo den samme begrunnelsen vi bruker i komiteen. Men når det gjelder sentrumsregjeringen og hva de gjorde og ikke gjorde, så la – hvis jeg ikke husker helt feil – sentrumsregjeringen opp til en drøfting av argumentene for og imot, som er tungtveiende på begge sidene, og da falt allerede i den første omgangen både Senterpartiet og Kristelig Folkeparti ned på den siden der de fortsatt har holdt seg.

Men jeg blir litt i stuss når jeg hører representanten Gunnar Kvasheim. Nå kjenner jeg Gunnar Kvasheim fra en annen virksomhet tidligere, som journalist og redaktør, og jeg er klar over at i Stortinget er det ingenting som heter habilitetsregler, men ut fra det kjennskapet jeg har til ham fra tidligere, ut fra tidligere politisk virksomhet, blir jeg litt i tvil om det er redaktøren Gunnar Kvasheim eller om det er stortingsrepresentanten Gunnar Kvasheim jeg hører her i dag.

Gunnar Kvasheim (V): Den smule forvirring som Rasmussen gir uttrykk for, må være et resultat av at når det gjelder demokratispørsmål, ytringsfrihet og åpenhet, tenker Venstre og andre folk som er opptatt av denne type spørsmål, veldig likt. Slik var det da jeg kjempet mot dem i Egersund kommune, inkludert Rasmussen, som ikke ønsket å åpne formannskapsmøtene, og slik er det i dag når en fortsetter kampen for større åpenhet på viktige områder. Og for å ha sagt det: Når det gjaldt eksemplet med havnesjefen i Egersund, var det utelukken-

de et eksempel, og jeg er på trygg grunn, for jeg vet at representanten Rasmussen i helgen høyst sannsynlig kommer til å bli nominert til å bli valgt for nok en periode i dette huset.

Jeg registrerer at ved denne anledning er en enstemmig komite mer opptatt av personvern enn Datatilsynets Georg Apenes, som altså har sagt at det å søke en offentlig stilling ikke er en privat sak. Og jeg synes ikke det er særlig betryggende at statsråden legger så stor vekt på at det må være opp til den enkelte å reservere seg. Poenget er at en åpner her for en forvitring av offentlighetsprinsippet knyttet til søkerliste.

Når det gjelder dette med rekruttering, tror jeg at den forestilling at folk blir skremt vekk fra offentlige stillinger hvis navnet deres blir kjent, er overdreven. Jeg tror det i mye større grad er et spørsmål om lønnsbetingelser når en i mange sammenhenger har problemer med å rekruttere folk til offentlige stillinger.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 2. (Votering, sjå side 118)

S a k n r . 3

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endring i lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter (Innst. O. nr. 11 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 80 (1999-2000))

Jan Simonsen (Frp) (ordfører for saken): Denne saken går i all sin enkelhet ut på et forslag om å gi adgang til å ilegge forenklet forelegg for brudd på bestemmelsene om sikker bruk av fritids- og småbåter.

De beste argumentene for Regjeringens forslag er kommet fra landets politimestere, som fremhever at en slik adgang vil være et godt verktøy i arbeidet for å øke sikkerheten for småbåttrafikken, at den vil effektivisere og forenkle polititjenesten på sjøen, gi større likhet i straffesaksbehandlingen og være effektiviserende i forhold til etterforskning og påtale, og at den vil kunne ha en sterk individualpreventiv effekt. Komiteen har lagt vekt på at forenklet forelegg bare skal brukes i normaltilfellene, og ikke dersom det foreligger særlig skjerpene eller formildende omstendigheter.

Fremskrittspartiet og Høyre har tidligere vært imot innføring av et sentralt småbåtregister og vil benytte denne anledningen til å foreslå å fjerne dette registeret, gjennom å fjerne kapittel 2 i lov om fritids- og småbåter. Årsakene til dette har vært en frykt for at registeret skal brukes til å innføre ytterligere avgifter og nye skatter, samt en frykt for at det vil bygge opp et unødvendig byråkrati. Når vi nå også har fått forskriftene til denne loven, og sett hvor detaljstyrt dette er, hvor man altså har vedtatt en registreringsordning av båtens produksjonsår, skrogfarge, anskaffelsesmåte, lengde, navn, fast havn, drivstofftype, motorens produksjonsår osv., ser man jo at man er i ferd med å bygge opp et etter vår mening ganske unødvendig byråkrati. Jeg vil derfor på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre ta opp det forslaget som står i innstillingen.

Presidenten: Representanten Jan Simonsen har teke opp det forslaget han refererte til.

Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 3.
(Votering, sjå side 119)

S a k n r . 4

Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) (gjennomføring av artikkel 12 i rådsdirektiv 1999/35/EF) (Innst. O. nr. 17 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 65 (1999-2000))

Presidenten: Ingen har bede om ordet til sak nr. 4.
(Votering, sjå side 119)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutt, sa

presidenten: Odelstinget skal votere i sakene nr. 1 til 4.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v om vaktvirksomhet

§ 1 Virkeområde

Loven gjelder for ervervsmessig vaktvirksomhet. Med ervervsmessig vaktvirksomhet forstås i loven her virksomhet som går ut på å utføre vakttjenester mot vederlag. Med vakttjenester forstås tjenester der det ved bruk av personer, TV-overvåking, elektronisk overvåking eller på annen måte:

- a) utføres tilsyn med privat område eller område med adgang for allmennheten,
- b) utføres kontrolltjenester,
- c) utføres verditransporter,
- d) utføres ledsagertjenester, eller
- e) mottas og behandles alarmsignaler fra overfalls- eller innbruddsalarmanlegg eller utrykning etter slike signaler.

Loven gjelder ervervsmessig vaktvirksomhet som drives av private eller forvaltningsorgan. Med forvaltningsorgan forstås i loven her ethvert organ for stat eller kommune. Loven gjelder ikke for egenvakthold, nabohjelp eller andre vaktoppdrag som utøves sporadisk og har lite omfang.

Kongen bestemmer i hvilken utstrekning loven skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen.

§ 2 Tillatelse

Den som utøver ervervsmessig vaktvirksomhet eller inngår avtale om å utøve slik vaktvirksomhet, må ha tillatelse til dette.

Foretaket må være registrert i Foretaksregisteret før tillatelse gis. Foretaket må ha fast forretningssted i riket.

Ervervsmessig vaktvirksomhet som er organisert som enpersonsforetak, må være registrert i Enhetsregisteret før innehaveren kan gis tillatelse. Organisasjonsnummeret må oppgis i søknaden. Innehaveren må dessuten:

- a) være fylt 21 år,
- b) ha tilfredsstillende vandel,
- c) være statsborger i stat som er part i EØS-avtalen, og
- d) for øvrig ikke anses uskikket til å utøve vaktvirksomhet på forsvarlig måte i samsvar med god skikk innenfor bransjen.

Tillatelsen kan gis til selskap, stiftelse eller annen sammenslutning når samtlige medlemmer av styret i et aksjeselskap eller annen sammenslutning med begrenset ansvar oppfyller kravene i tredje ledd bokstav a-d, og samtlige fullt ansvarlige deltakere i ansvarlig selskap eller kommandittselskap oppfyller kravene i tredje ledd bokstav a-d.

Dersom foretak som nevnt i tredje og fjerde ledd har daglig leder, må også denne fylle vilkårene i tredje ledd bokstav a-d.

Det kan i særlige tilfeller gjøres unntak fra kravet til alder i tredje ledd bokstav a.

Dersom det skjer endringer i sammensetningen av virksomhetens styre eller deltakere, skal dette meddeles den myndighet som har gitt tillatelsen innen 1 måned etter endringen. Det samme gjelder dersom det er utpekt ny daglig leder.

Departementet kan i forskrift fastsette krav til den som har det daglige ansvaret for ervervsmessig vaktvirksomhet som utøves av et forvaltningsorgan.

§ 3 Tillatelses- og kontrollmyndighet

Departementet kan i forskrift fastsette hvem som skal være tillatelses- og kontrollmyndighet og nærmere bestemmelser om dette.

§ 4 Tillatelsens innhold

Tillatelsen gis for bestemte former for vaktvirksomhet etter § 1 første ledd bokstav a-e.

§ 5 Bortfall av tillatelse

Tillatelsen bortfaller dersom foretaket som tillatelsen er gitt til tas under konkursbehandling, eller dersom innehaveren av enpersonsforetaket dør. Et konkursbo eller dødsbo har rett til å fortsette virksomheten i den utstrekning det finnes hensiktsmessig med sikte på avvikling eller overføring av virksomheten til ny eier, likevel ikke utover 6 måneder uten tillatelse fra myndigheten som er fastsatt i medhold av § 3.

§ 6 Tilbakekall av tillatelse

En tillatelse kan tilbakekalles dersom innehaveren eller ledelsen i det foretaket som har tillatelse, eller noen ansatte i foretaket, har gjort seg skyldig i grov eller gjentatt overtredelse av særskilte vilkår for tillatelsen eller av bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven. Det samme gjelder dersom vilkårene for tillatelse ikke lenger er oppfylt.

§ 7 Krav til ansatte

Den som skal tilsettes i foretak som omfattes av loven må ha tilfredsstillende vandel. Kravet til vandel gjelder enhver som utfører arbeid eller tjeneste for foretaket.

Den som skal utføre vakttjenester må dessuten være fylt 18 år.

Foretakets ledelse har plikt til å sørge for at ansatte i foretaket oppfyller kravene i lov og forskrift.

Departementet kan i forskrift bestemme at det kan gjøres unntak fra kravet til alder i første ledd.

§ 8 Krav til utdanning

Den som skal utføre vakttjeneste må gjennomføre godkjent utdanning for vektere.

Departementet kan i forskrift fastsette krav til utdanning.

§ 9 Uniform

Den som utfører vakttjeneste skal bære uniform. Uniformen skal være godkjent av tillatelses- og kontrollmyndigheten. Uniformen skal utformes slik at den ikke kan forveksles med politiets uniform. Tillatelses- og kontrollmyndigheten kan gjøre unntak fra kravet om bruk av uniform under utførelse av spesielle vaktoppdrag når særlige grunner tilsier det.

Departementet kan i forskrift fastsette krav til uniform.

§ 10 Legitimasjon

Den som utfører vakttjeneste skal medbringe legitimasjon. Legitimasjonen skal være utstedt av vedkommende vaktforetak og godkjent av tillatelses- og kontrollmyndigheten. Legitimasjonen skal fremvises for politiet når dette forlanges. Vekteren plikter for øvrig å legitimere seg overfor den person det er grepet inn overfor når dette forlanges av ham eller henne.

Departementet kan i forskrift fastsette krav til legitimasjon.

§ 11 Bruk av hund

Hund kan bare benyttes til egenbeskyttelse under utførelse av vakttjeneste. Hunden skal føres i kort line.

Bruk av hund under utførelse av vakttjeneste skal være godkjent av vaktforetaket. Vaktforetaket skal utarbeide instruks for utdanning, godkjenning og bruk av hund.

Tillatelses- og kontrollmyndigheten kan gjøre unntak fra bestemmelsen i første ledd dersom det foreligger særlige grunner.

Departementet kan i forskrift fastsette krav til bruk av hund og krav til særlige grunner.

§ 12 Plikt til å tegne forsikring

Foretak som skal utøve vaktvirksomhet må ha en forsikring som dekker det ansvar foretaket kan pådra seg under utøvelse av vaktvirksomheten. Forsikringen må tegnes før virksomheten settes i gang og opprettholdes så lenge den pågår.

Departementet kan gi nærmere regler om forsikringen. Departementet kan ved forskrift frita forvaltningsorganer som driver ervervsmessig vaktvirksomhet fra plikten til å tegne ansvarsforsikring.

§ 13 Krav til kommunikasjonsutstyr

Den som utfører vakttjeneste skal kunne kommunisere med betjent vakt- eller alarmsentral mens vakttjenesten utføres. Vaktforetaket er ansvarlig for at det etableres en forsvarlig kommunikasjonsordning.

§ 14 Opplysningsplikt

Foretak som utøver vaktvirksomhet plikter å gi tillatelses- og kontrollmyndigheten de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for myndighetens kontroll med at virksomheten drives i samsvar med bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven.

Foretak som utøver vaktvirksomhet skal hvert år innen utløpet av mars måned sende en rapport til tillatelses- og kontrollmyndigheten. I rapporten skal det redegjøres for foretakets virksomhet i foregående år.

§ 15 Forskrift

Departementet kan gi nærmere forskrifter til gjennomføring av loven.

Departementet kan i forskrift bestemme at det skal betales gebyr ved etablering og drift av vaktvirksomhet, og gi nærmere bestemmelser om dette.

§ 16 Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av loven, eller som medvirker hertil, straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder.

§ 17 Ikraftsetting

1. Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.
2. Fra samme tid oppheves lov om vaktvirksomhet av 13. mai 1988 nr. 29.
3. Forskrifter som er gitt med hjemmel i lov om vaktvirksomhet av 13. mai 1988 nr. 29 forblir gjeldende inntil departementet bestemmer noe annet.

§ 18 Overgangsbestemmelse

Loven gjelder også for den som har fått tillatelse til vaktvirksomhet gitt med hjemmel i lov om vaktvirksomhet av 13. mai 1988 nr. 29. Vedkommende kan fortsette virksomheten uten å søke om ny tillatelse såfremt tillatelsen ikke strider mot bestemmelser i denne lov.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjøre slikt vedtak til

l o v
om endringer i offentlighetsloven og
enkelte andre lover

I

1. I lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd ny bokstav f skal lyde:

f) dokument: en logisk avgrenset informasjonsmengde som er lagret på et medium for senere lesing, lytting, framføring eller overføring.

§ 18 fjerde ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder ikke saksframlegg med vedlegg som blir gitt til et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ.

2. I lov 19. juni 1970 nr. 69 om offentlighet i forvaltningen gjøres følgende endringer:

§ 1 fjerde ledd nytt annet punktum skal lyde:

Regler om dokumentoffentlighet for disse organene fastsettes ved særskilte lovbestemmelser eller plenarvedtak av Stortinget.

§ 2 annet ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Forvaltningsorganet skal føre journal etter bestemmelsene i arkivloven med forskrifter.

§ 3 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Som dokument regnes en logisk avgrenset informasjonsmengde som er lagret på et medium for senere lesing, lytting, framføring eller overføring.

§ 3 tredje ledd oppheves.

§ 5 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder ikke saksframlegg med vedlegg som blir gitt til et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

§ 6 første ledd nr. 4 nytt fjerde og femte punktum skal lyde:

Opplysninger om en søker kan likevel unntas fra offentlighet dersom søkeren selv anmoder om dette. Det skal framgå av søkerlisten hvor mange søkere det har vært til stillingen og hvilket kjønn disse har.

Presidenten: Presidenten har forstått at Sosialistisk Venstreparti og Venstre ynskjer å røyste imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken mot 5 røyster.

Vidare var tilrådd:

§ 6 første ledd nytt nr. 9 skal lyde:

9. Dokument som inneholder opplysninger innhentet ved vedvarende eller regelmessig gjentatt personovervåking.

Ny § 6 a skal lyde:

Opplysninger hvor unntak er påkrevd fordi offentlighet ville lette gjennomføringen av straffbare handlinger, kan unntas fra offentlighet.

Dokumentet for øvrig er offentlig, når ikke disse delene alene gir et åpenbart misvisende bilde av innholdet eller de unntatte opplysninger utgjør den vesentligste del av dokumentets innhold.

3. I lov 28. april 1978 nr. 18 om behandling av forbrukertvister gjøres følgende endringer:

§ 5 nytt tredje ledd skal lyde:

Dokumentene i Forbrukerrådets klagesaker blir først offentlige etter offentlighetslovens bestemmelser fra det tidspunkt saken er endelig avsluttet i Forbrukerrådet eller endelig avgjort av Forbrukertvistutvalget.

Nåværende tredje ledd blir fjerde ledd.

§ 7 nytt femte ledd skal lyde:

Dokumentene i Forbrukertvistutvalgets klagesaker blir først offentlige etter offentlighetslovens bestemmelser fra det tidspunkt saken er endelig avgjort av utvalget.

4. I lov 3. juli 1992 nr. 97 om Statens nærings- og distriktsutviklingsfond skal § 6 første og nytt annet ledd lyde:

Forvaltningsloven gjelder ikke for Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, heller ikke når det treffer enkeltvedtak på vegne av staten.

Offentlighetsloven gjelder for fondet. Dokumenter som gjelder konkrete søknader om finansiering kan unntas fra offentlighet. Det samme gjelder journalinnførsler om disse. Unntaket i andre og tredje punktum gjelder ikke positive avgjørelser. Unntaket i andre og tredje punktum gjelder heller ikke dokumenter og journalinnførsler i saker om tildeling av bygdeutviklingsmidler fastsatt i jordbruksavtalen.

Nåværende annet og tredje ledd blir tredje og fjerde ledd.

5. I lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv skal § 2 første ledd bokstav b lyde:

a) dokument: ei logisk avgrensa informasjonsmengd som er lagra på eit medium for seinare lesing, lyding, fram-syning eller overføring

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelser kan settes i kraft til ulik tid.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v
om endring i lov 26. juni 1998 nr. 47 om
fritids- og småbåter

Presidenten: Under debatten har Jan Simonsen på vegner av Framstegspartiet og Høgre sett fram dette forslaget:

«I lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter gjøres følgende endring:
Kapittel 2 oppheves.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet og Høgre vart med 45 mot 26 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 12.14.52)

Vidare var tilrådd:

I

I lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter skal ny § 42 lyde:

Kongen kan gi forskrift om at boteleggelse på stedet eller i ettertid for båtrafikkforseelser av nærmere angitt art kan skje ved forenklet forelegg etter faste bøtesatser. I slike forelegg kan straffebudet og det straffbare forhold betegnes ved stikkord eller på lignende måte.

Forelegg utskrevet på stedet faller bort dersom det ikke straks vedtas. For forelegg utskrevet i ettertid gjelder straffeprosessloven § 256 nr. 5 tilsvarende. Slikt forelegg faller bort dersom det ikke vedtas innen fristen. Departementet kan gi nærmere regler om fremgangsmåten når forelegget utskrives i ettertid.

Påtalemyndigheten kan til gunst for siktede oppheve vedtatte forelegg.

Polititjenestemann eller tolltjenestemann som ellers ikke har foreleggsmyndighet, kan gis myndighet til å utferdige forenklet forelegg.

Departementet gir nærmere regler om bruk av forenklet forelegg og fastsetter bøtesatser og subsidier feng-

selsstraff for de forskjellige forseelser som ordningen skal omfatte.

§§ 42 og 43 slik de lyder etter lovendringen 7. juli 2000 nr. 72 blir nye §§ 43 og 44.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2001.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v
om endring i lov 24. juni 1994 nr. 39 om
sjøfarten (sjøloven)

I

I sjøloven kapittel 18 II gjøres følgende endringer:

Ny § 486 a skal lyde:

Undersøkelse av sjøulykker med roroferger og hurtiggående passasjerfartøy som går i rutetraffikk til eller fra havn i en EØS-stat.

Bestemmelsen her gjelder sjøulykker med roroferger eller hurtiggående passasjerfartøy som er registrert i en EØS-stat og går i rutetraffikk til eller fra havn i en EØS-stat, når ulykken

*a) inntreffer her i riket utenom Svalbard, eller
b) inntreffer utenfor norsk sjøterritorium dersom Norge var den siste EØS-staten skipet besøkte før ulykken.*

Undersøkelse av sjøulykker som nevnt i første ledd skjer etter reglene i dette kapitlet med de særregler som følger av bestemmelsen her. Som sjøulykke etter denne paragraf regnes ulykke i forbindelse med skipets drift som har medført død eller betydelig personskade eller skade av betydning på skip, på last eller eiendom utenfor skipet, eller miljøskade. Som sjøulykke regnes også grunnstøting, kollisjon som involverer skip, og at et skip forsvinner eller blir forlatt i sjøen. Det samme gjelder hendelse som medfører en umiddelbar fare for ulykke som nevnt i annet og tredje punktum.

Ved sjøulykke som omfattes av denne paragrafen skal sjøforklaring holdes. Sjøfartsdirektoratet kan frita for sjøforklaring dersom det oppnås enighet med andre sær-

lig berørte EØS-stater om å overlate ansvaret for undersøkelsen til en annen særlig berørt EØS- stat.

Holdes sjøforklaring etter tredje ledd skal retten varsle myndighetene i særlig berørte EØS-stater om beramelsen av sjøforklaringen, og gi representanter for dem anledning til å foreta avhør etter reglene i § 481 annet ledd. Representantene har rett til å se dokumentasjon fremlagt etter §§ 477 tredje ledd og 480 og til å delta ved granskning etter § 481 tredje ledd.

I stedet for å holde sjøforklaring kan det nedsettes en særskilt undersøkelseskomisjon etter reglene i § 485. Myndighetene i særlig berørte EØS-stater har rett til å delta med minst ett medlem i kommisjonen.

Med særlig berørt EØS-stat forstås den EØS-stat

- a) der skipet er registrert,
- b) der ulykken skjedde innenfor sjøterritoriet,
- c) der miljø eller eiendom er blitt alvorlig skadet eller utsatt for fare for alvorlig skade,
- d) som har borgere som har omkommet eller kommet betydelig til skade som følge av sjøulykken,
- e) som har informasjon som kan være av sentral betydning for sjøforklaringen, eller
- f) som på annet vis har vesentlig interesse i sjøforklaringen.

Med roroferge menes i denne paragraf et sjøgående passasjerskip som er utstyrt med innretninger som gjør det mulig å kjøre vei- eller skinnegående kjøretøyer på og av skipet, og som kan transportere flere enn tolv pas-

sasjerer. Med hurtiggående passasjerfartøy menes i denne paragraf et hurtiggående fartøy som definert i regel X/1 i SOLAS-konvensjonen av 1974 med endringer som gjaldt pr. 1.5.1999, og som kan transportere flere enn tolv passasjerer.

II

Denne lov trer i kraft 1. desember 2000.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 5

Referat

Presidenten: Det ligg ikkje føre noko referat.

Møtet slutt kl. 12.15.
